

Kuntapulssi-extra –kysely: Rinteen hallituksen sote-rakenneuudistus

Elokuu 2019

Tietoa Kuntapulssi – extra –kyselyn 2019 toteutuksesta

Kuntapulssi –kyselyllä 2019 on kartoitettu kuntakentän näkemyksiä pääministeri Antti Rinteen hallituksen 6.6.2019 julkaiseman hallitusohjelman sisältämistä linjauksista liittyen käynnistettävään uuteen sote-rakennemuutokseen.

- Kysely toteutettiin elokuussa 2019, 6.-22.8.2019 välisenä aikana
- Kysely toteutettiin sähköisenä kyselynä
- Kyselyn kohdejoukko Manner-Suomen kunnissa:
 - Kuntajohtajat
 - Talousjohtajat
 - Sote-johtajat
 - Valtuustojen ja hallitusten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat
- Kyselyyn vastasi kaikkiaan 544 henkilöä
- Kyselyvastaukset kattavat kaikkiaan 272 kuntaa (92% kunnista)

Tietoa Kuntapulssi-extra –kyselyyn 2019 vastanneista (n=544)

Tietoa vastanneista	Vastanneiden lkm	% vastanneista
Organisaatio:	(544)	
Kunta	531	97
Kuntayhtymä tms.	13	3
Asema organisaatiossa:	(543)	
Kuntajohtaja	134	25
Sote-johtaja tms.	65	12
Talousjohtaja tms.	42	8
Valtuuston pj/vpj	134	25
Hallituksen pj/vpj	132	24
Jokin muu	36	7
Sukupuoli:	(539)	
Nainen	197	37
Mies	341	63
Äidinkieli:	(543)	
Suomi	501	92
Ruotsi	42	8
Yhteensä	539-544	100

Kuntakokoluokka	Vastanneita yht., lkm	% vastanneista
alle 5 000 as.	174	32
5 001 - 10 000 as.	139	26
10 001 - 20 000 as.	86	16
20 001 - 50 000 as.	78	14
50 001 - 100 000 as.	29	5
yli 100 000 as.	25	5
Ei tietoa	13	2
Yhteensä	544	100

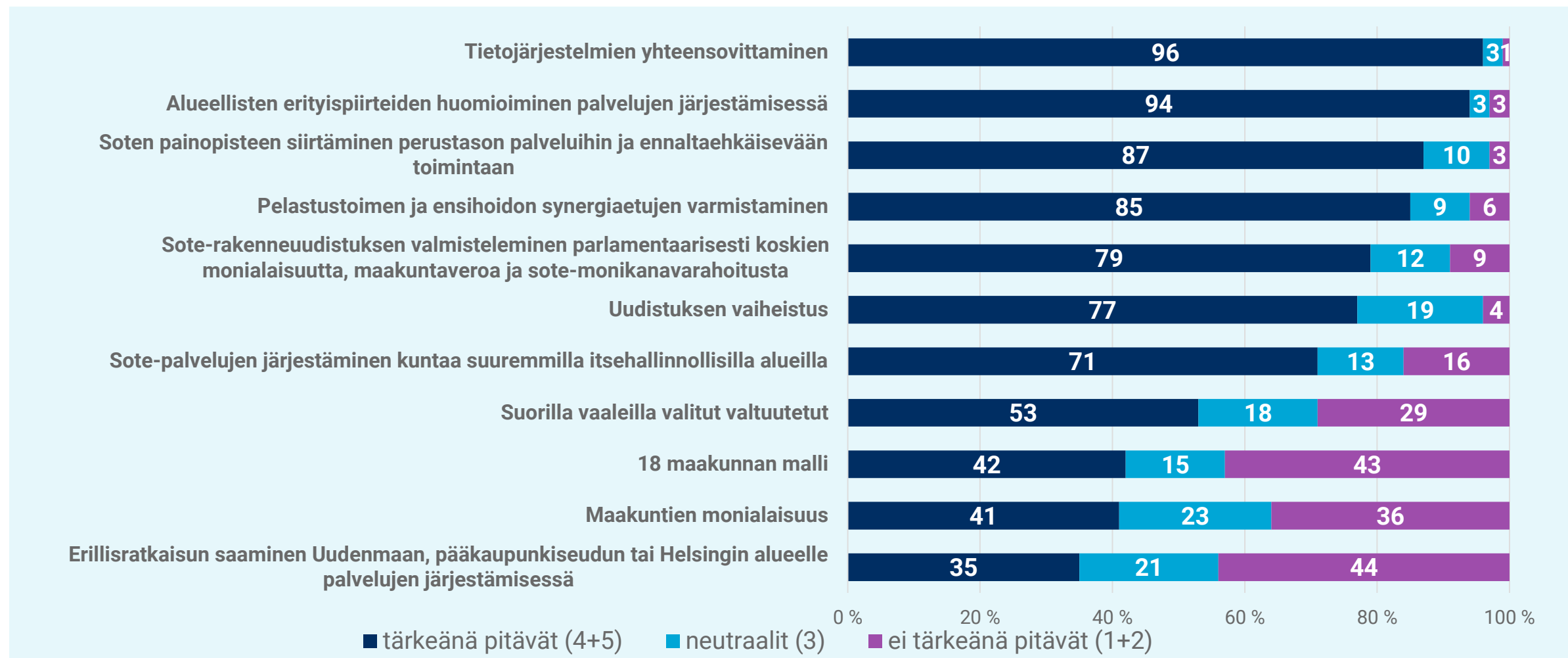
Kuntapulssi –kysely 2019: Kuntavastausten (n=544) kattavuus kuntakokoluokittain

Kunnan asukasluku 31.12.2018	Manner-Suomen kuntien lkm	Kuntia, joista saatu vähintään yksi vastaus (lkm)	Kuntia, joista saatu vähintään yksi vastaus: % ko. kokoluokasta
alle 5 000 as.	124	107	86
5 000 - 10 000 as.	74	68	92
10 001 - 20 000 as.	41	41	100
20 001 - 50 000 as.	35	35	100
50 001 - 100 000 as.	12	12	100
yli 100 000 as.	9	9	100
N =	295	272	92

Tietoa vastanneista	Kuntien lkm maakunnittain	Vastausten lkm	Vastanneiden kuntien lkm	Vastanneet kunnat, % maakunnan kunnista
Etelä-Karjala	9	19	9	100
Etelä-Pohjanmaa	17	31	16	94
Etelä-Savo	14	23	13	93
Kainuu	8	15	8	100
Kanta-Häme	11	17	8	73
Keski-Pohjanmaa	8	12	7	88
Keski-Suomi	23	41	21	91
Kymenlaakso	7	7	7	100
Lappi	21	41	16	76
Pirkanmaa	22	39	21	95
Pohjanmaa	15	38	15	100
Pohjois-Karjala	13	22	12	92
Pohjois-Pohjanmaa	30	51	26	87
Pohjois-Savo	18	33	16	89
Päijät-Häme	9	13	9	100
Satakunta	17	33	17	100
Uusimaa	26	53	26	100
Varsinais-Suomi	27	54	25	93
Ei tietoa	–	2	--	--
Kaikki vastanneet	295	544	272	92

Näkemykset seuraavien, sote-uudistusta koskevien hallitusohjelman kirjausten tärkeydestä oman kunnan näkökulmasta.

Vastausten %-jakaumat (n=466-537)

Kuntakentän näkemykset seuraavien, sote-uudistusta koskevien hallitusohjelman kirjausten tärkeydestä oman kunnan näkökulmasta elokuussa 2019.

Tärkeimmiksi koettuja ja eniten yksimielisyyttä herättäviä:

- Tietojärjestelmien yhteensovittaminen
- Alueellisten erityispiirteiden huomioiminen

Vähiten tärkeimmiksi koettuja ja eniten näkemyseroja aiheuttavia:

- ErillISRatkaisun saaminen Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueelle palvelujen järjestämisessä
- Maakuntien monialaisuus
- 18 maakunnan malli

Kuntakentän näkemyksiä sote-uudistusta koskevia hallitusohjelman kirjauksista elokuussa 2019.

Sote-palvelujen järjestäminen kuntaa suuremmilla itsehallinnollisilla alueilla:

Tärkeimpänä pitävät:

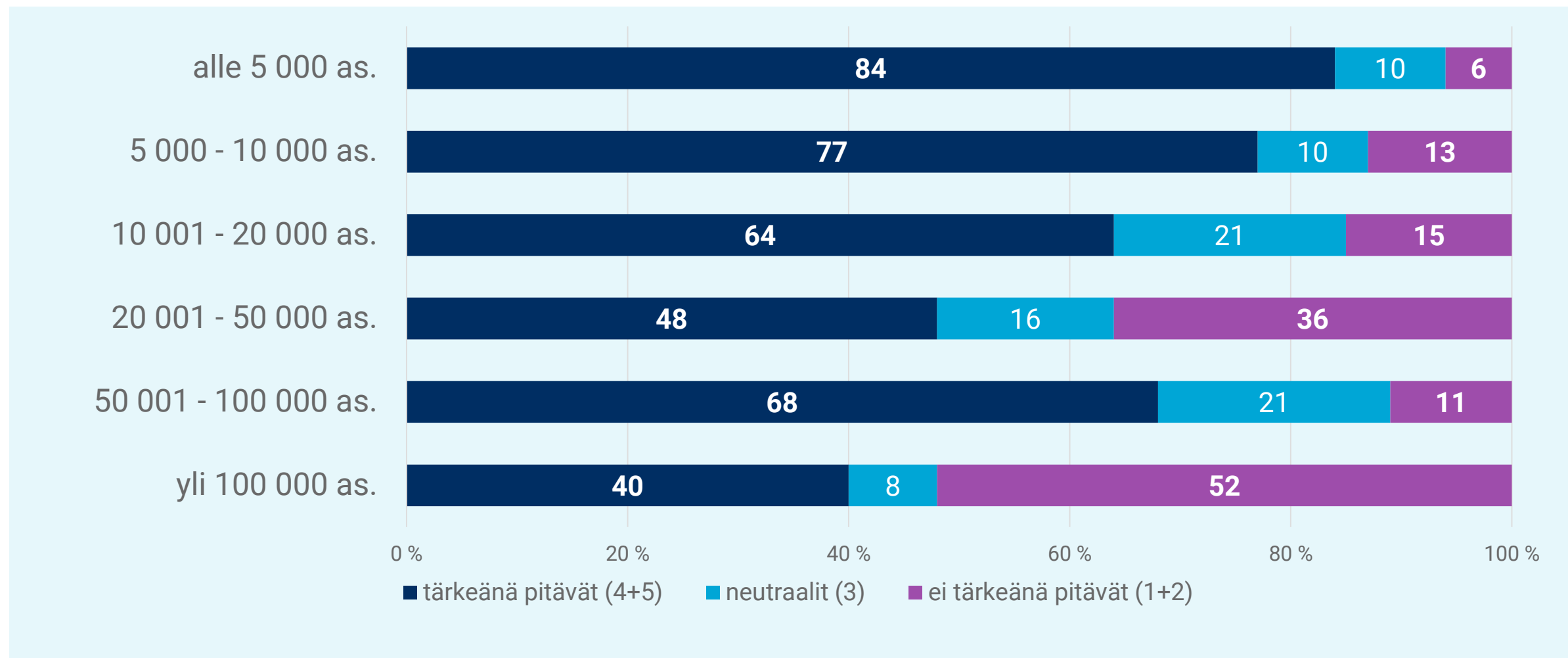
- Etelä-Karjalaa, Kainuuta ja Kymenlaaksoa edustavat
- Alle 5 000 asukkaan kuntia edustavat

Vähiten tärkeinä pitävät:

- Yli 100 000 asukkaan kaupunkeja edustavat
- Uudenmaan maakuntaa edustavat

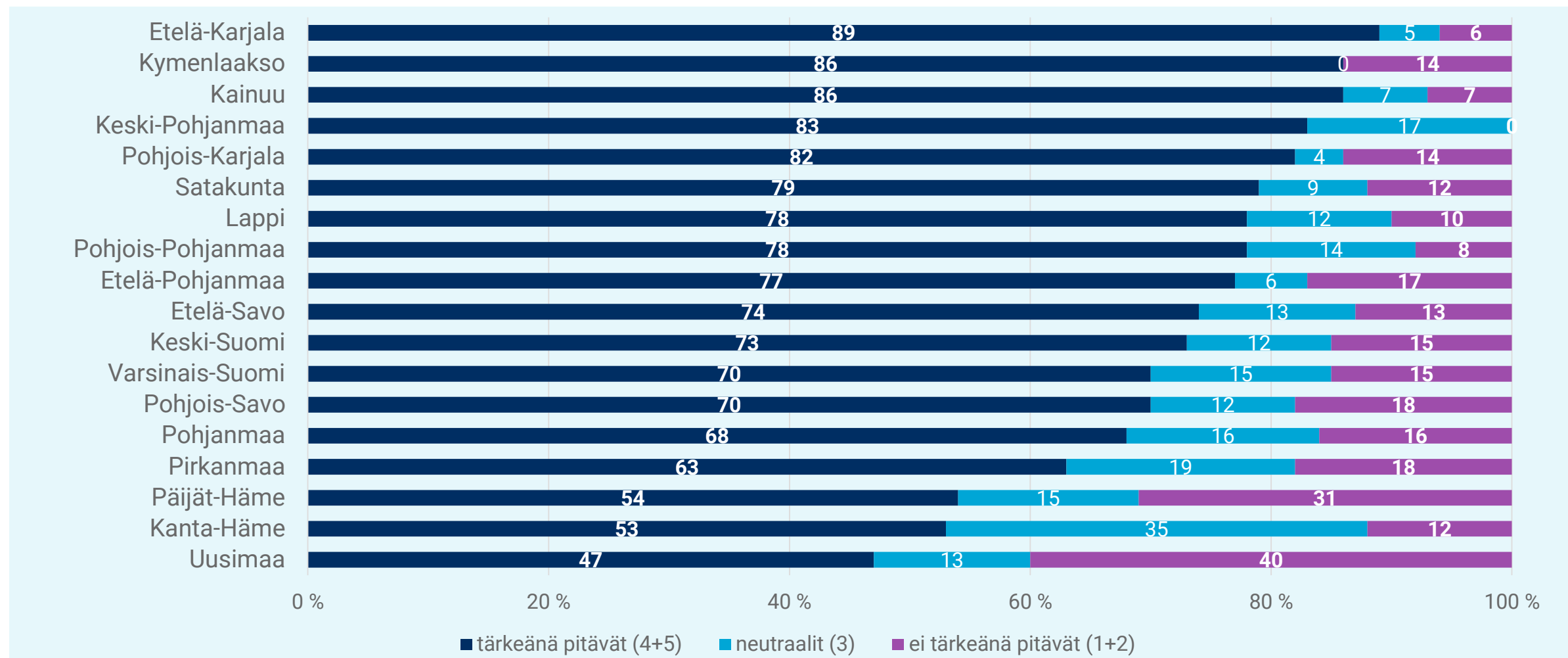
Näkemykset sote-palvelujen järjestämisen tärkeydestä kuntaa suuremmilla itsehallinnollisilla alueilla.

Vastausten %-jakaumat **kuntakokoluokittain** tarkasteltuna (n=525).

Näkemykset sote-palvelujen järjestämisen tärkeydestä kuntaa suuremmilla itsehallinnollisilla alueilla.

Vastausten %-jakaumat maakunnittain tarkasteltuna (n=539).

"On ensiarvoista, että tietojärjestelmien yhdenmukaistamiseen osoitettaisiin nyt resurssit. Kunnilla ei liene epävarmassa tilanteessa halukkuutta eikä mahdollisuuksia merkittäviin soten tietojärjestelmäuudistuksiin omin resurssein."

"Mitään järjestämisen ja tuottamisen vaihtoehtoja ei pitäisi sulkea automaattisesti pois. Alueiden ja kuntien tilanteet ovat niin kovin erilaisia."

"Sote-palvelujen tuottaminen on pienille kunnille taloudellisesti haastavaa. Päätökset sote-palvelujen järjestämisestä pitäisi tehdä mahdollisimman pikaisesti."

Eniten näkemyseroja aiheuttavia sote-uudistusta koskevia hallitusohjelman kirjauksia elokuussa 2019.

18 maakunnan malli:

Tärkeimpänä pitävät:

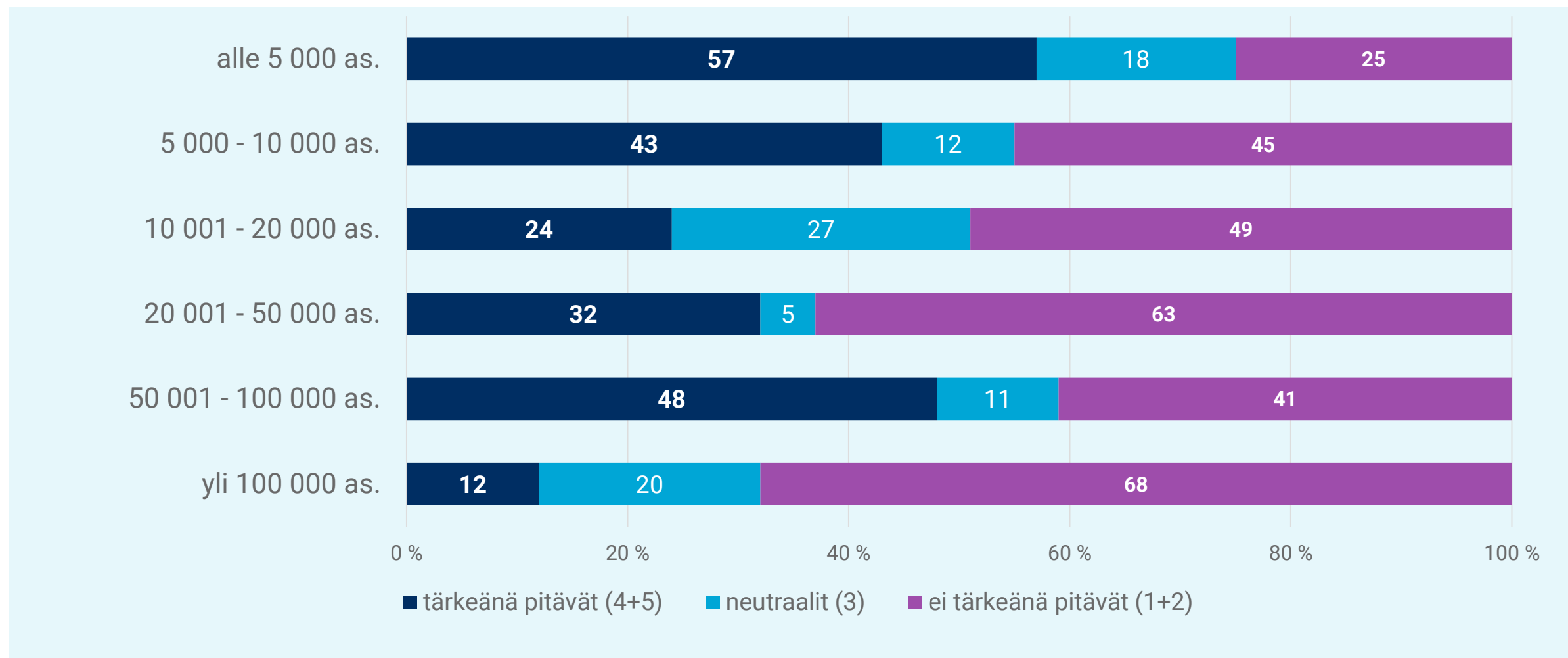
- Keski-Pohjanmaata ja Kainuuta edustavat
- Alle 5 000 asukkaan kuntia edustavat
- Valtuustojen puheenjohtajisto

Vähiten tärkeinä pitävät:

- Uudenmaan maakuntaa edustavat
- Yli 100 000 asukkaan kuntia edustavat
- Sote-johtajat

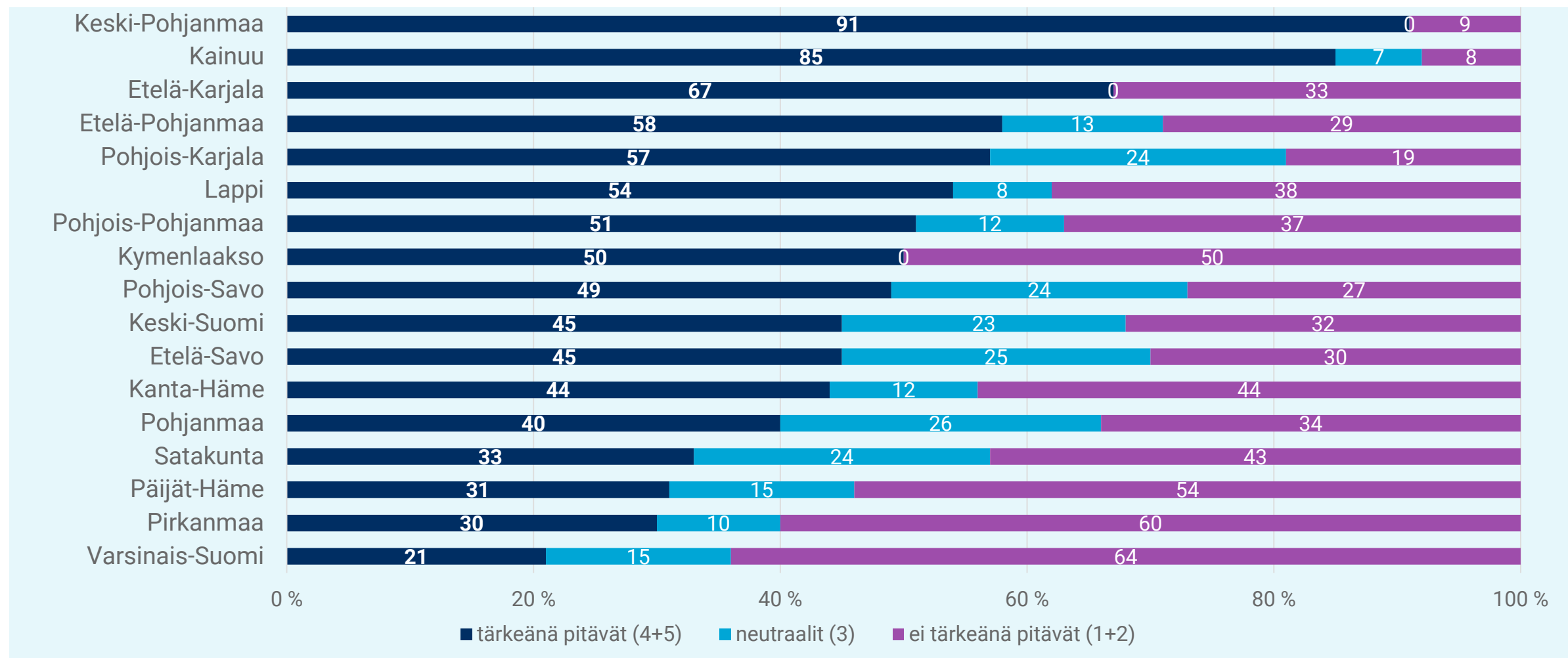
Näkemykset 18 maakunnan mallin tärkeydestä.

Vastausten %-jakaumat **kuntakokoluokittain** tarkasteltuna (n=502)

Näkemykset 18 maakunnan mallin tärkeydestä.

Vastausten %-jakaumat maakunnittain tarkasteltuna (n=513).

Eniten näkemyseroja aiheuttavia sote-uudistusta koskevia hallitusohjelman kirjauksia elokuussa 2019.

Maakuntien monialaisuus:

Tärkeimpänä pitävät:

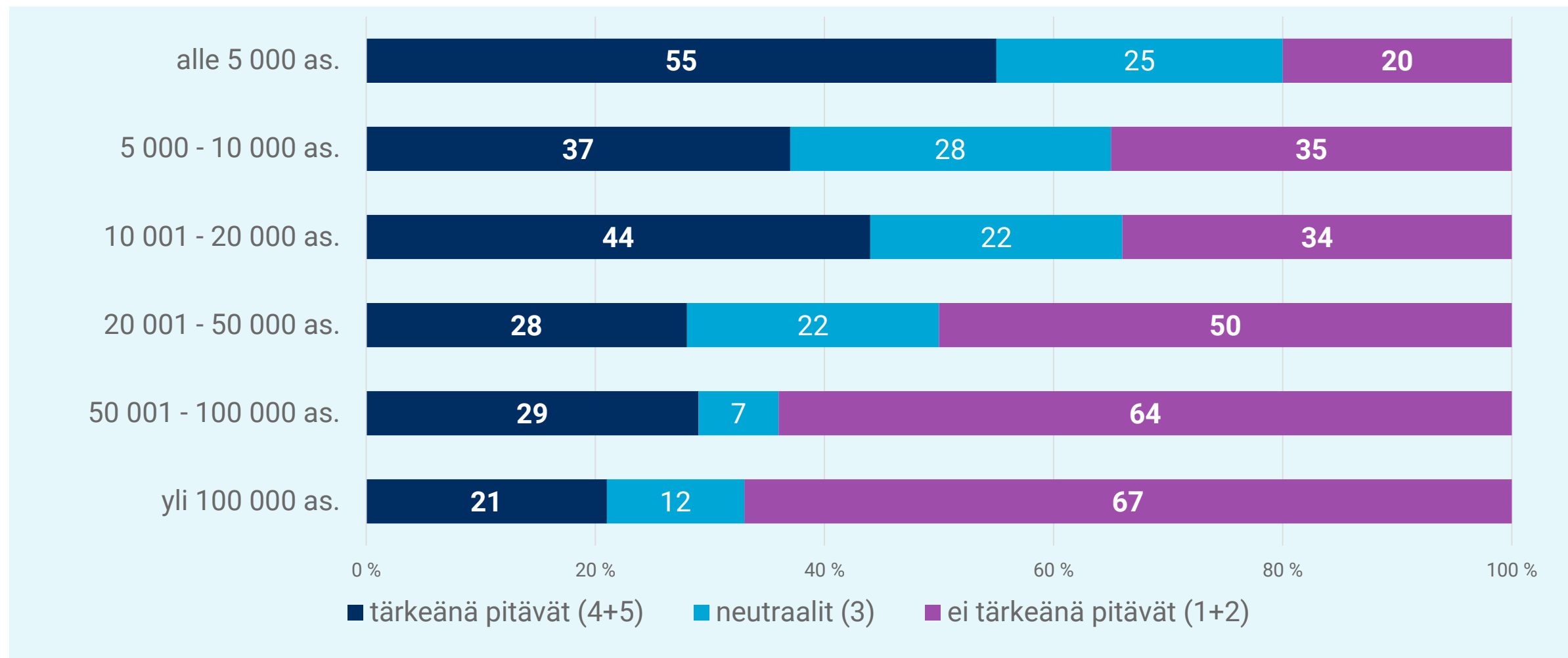
- Kainuuta ja Keski-Pohjanmaata edustavat
- Alle 5 000 asukkaan kuntia edustavat
- Hallitusten ja valtuustojen puheenjohtajisto

Vähiten tärkeinä pitävät:

- Uudenmaan maakuntaa edustavat
- Yli 100 000 asukkaan kaupunkeja edustavat
- Kuntajohtajat

Näkemykset maakuntien monialaisuuden tärkeydestä.

Vastausten %-jakaumat **kuntakokoluokittain** tarkasteltuna (n=500).

"Sote on tällä hetkellä kuntayhtymäpohjaista ja sen tulisi säilyä sellaisena. Kehitys tulisi olla omaehtoista."

"Tukemalla vapaaehtoisten kuntayhtymien syntymistä ja niiden kehittämistä verotusta ei tarvitse muuttaa mitenkään. Talouden realiteetit ohjaavat kuntia tekemään yhteistyötä ja etsimään kumppaneita. Siihen ei tarvita uutta byrokratiatasoa."

Eniten näkemyseroja aiheuttavia sote-uudistusta koskevia hallitusohjelman kirjauksia elokuussa 2019.

Erillisratkaisun saaminen Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueelle palvelujen järjestämisessä:

Tärkeimpänä pitävät:

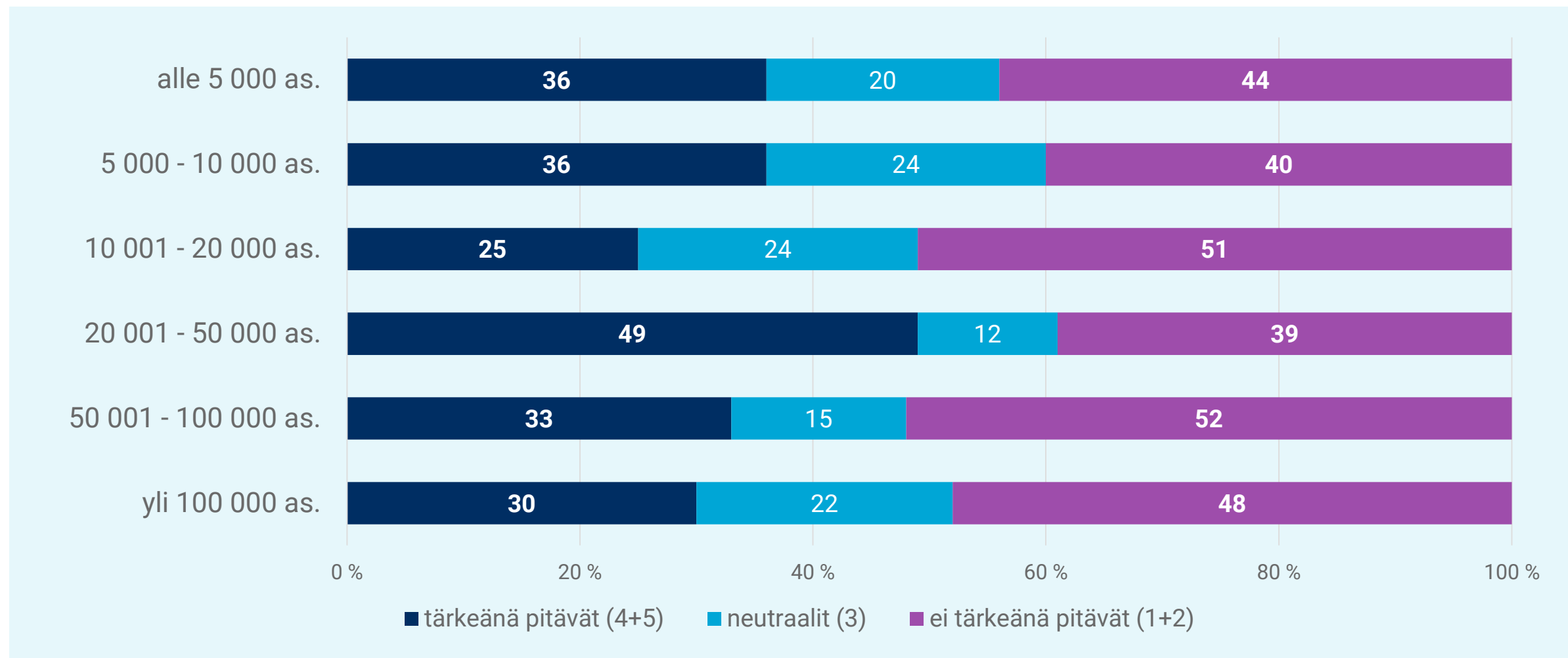
- Uudenmaan maakuntaa edustavat
- 20 001 – 50 000 as. kuntia edustavat
- Hallitusten puheenjohtajisto

Vähiten tärkeinä pitävät:

- Kainuuta ja Päijät-Hämettä edustavat
- 10 001 – 20 000 as. kuntia edustavat
- Kuntajohtajat ja talousjohtajat

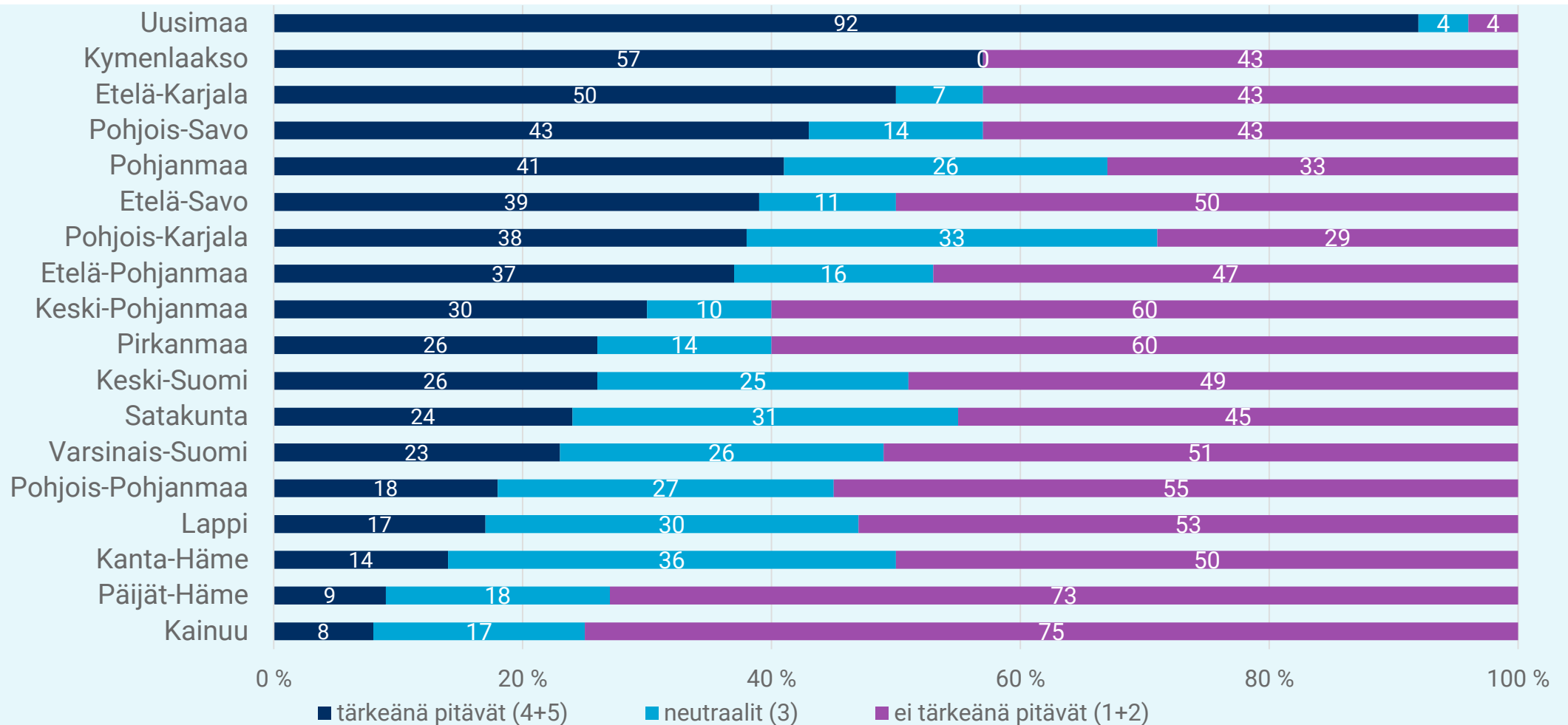
Näkemykset erillisratkaisun saaminen Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueelle palvelujen järjestämisen tärkeydestä.

Vastausten %-jakaumat **kuntakokoluokittain** tarkasteltuna (n=455).

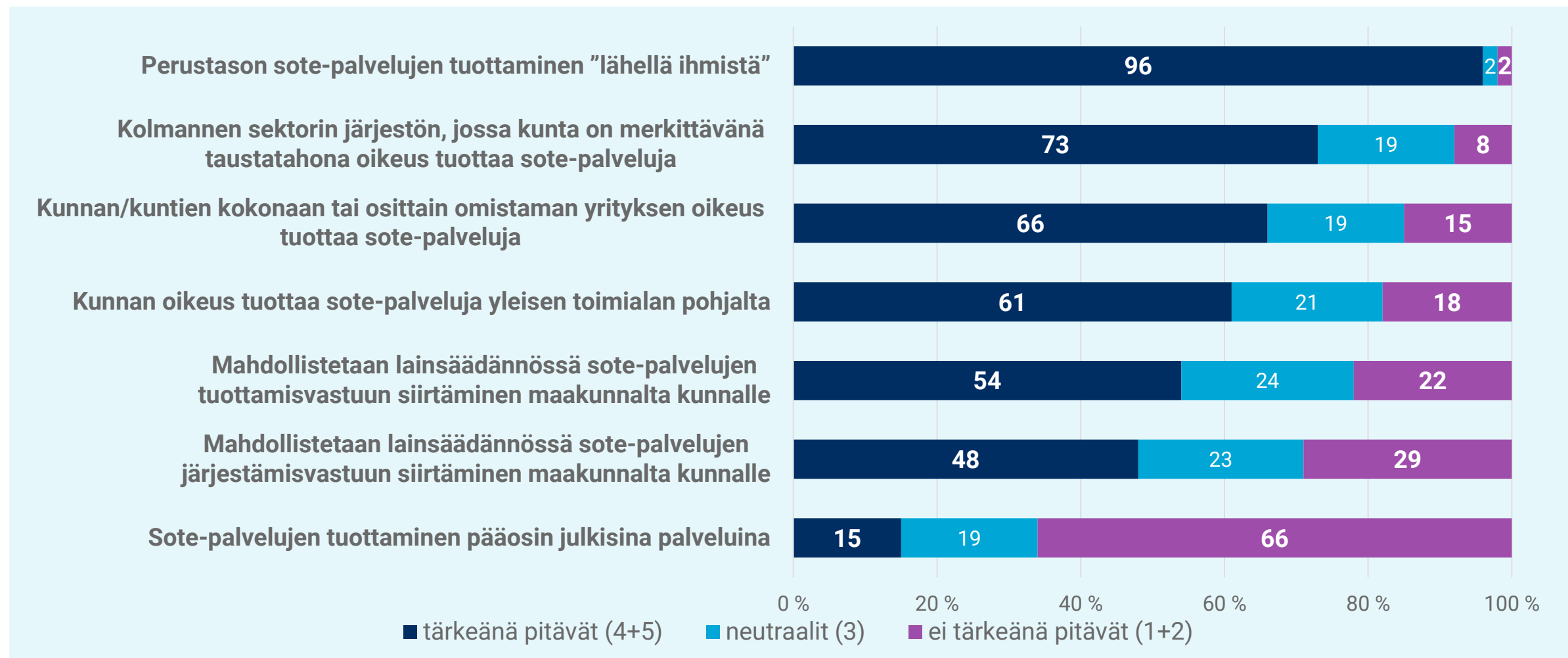

Näkemykset erillisratkaisun saaminen Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueelle palvelujen järjestämisen tärkeydestä.

Vastausten %-jakaumat maakunnittain tarkasteltuna (n=466).

Näkemykset seuraavien, sote-palvelujen tuottamiseen liittyvien asioiden tärkeydestä oman kunnan näkökulmasta. Vastausten %-jakaumat (n=515-540)

Kuntakentän näkemykset seuraavien, sote-palvelujen tuottamiseen liittyvien asioiden tärkeydestä oman kunnan näkökulmasta elokuussa 2019.

Enemmistö vastaajista kokee tärkeäksi:

- Perustason sote-palvelujen tuottaminen lähellä ihmistä
- Kolmannen sektorin järjestön, jossa kunta on merkittävänä taustatahona, oikeus tuottaa sote-palveluja
- Kunnan/kuntien kokonaan tai osittain omistaman yrityksen oikeus tuottaa sote-palveluja Sote-palvelujen tuottamisvastuun siirtämisen mahdollistaminen maakunnilta kunnalle

Alle puolet vastaajista kokee tärkeäksi / jakaa mielipiteitä:

- Sote-palvelujen järjestämisvastuun siirtämisen mahdollistaminen maakunnilta kunnalle
- 18 maakunnan malli

Näkemykset sote-palvelujen järjestämisvastuun maakunnalta kunnalle siirtämisen mahdollistamisen tärkeydestä.

Tärkeimpänä pitävät:

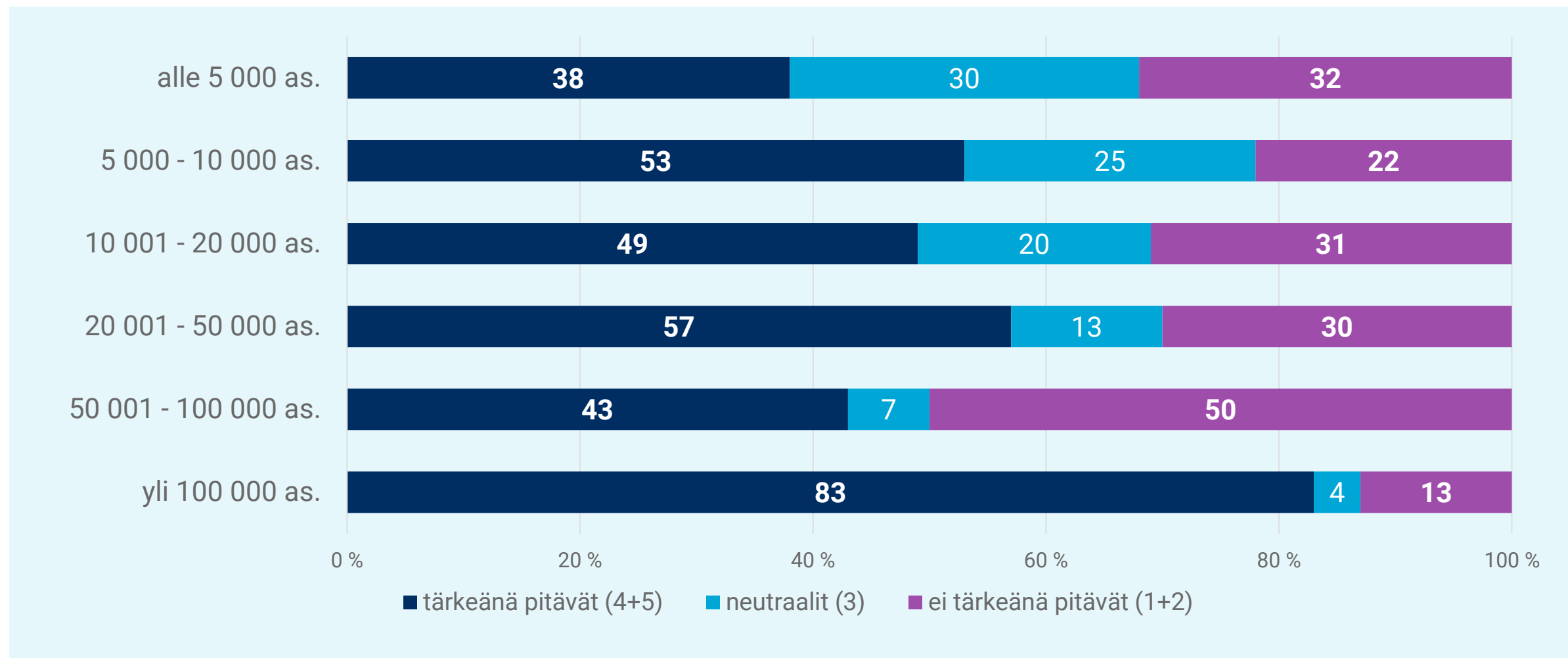
- Yli 100 000 as. kuntia edustavat
- Kanta-Hämeen maakuntaa edustavat

Vähiten tärkeinä pitävät:

- Kymenlaaksoa ja Etelä-Karjalaa edustavat
- Alle 5 000 asukkaan kuntia edustavat

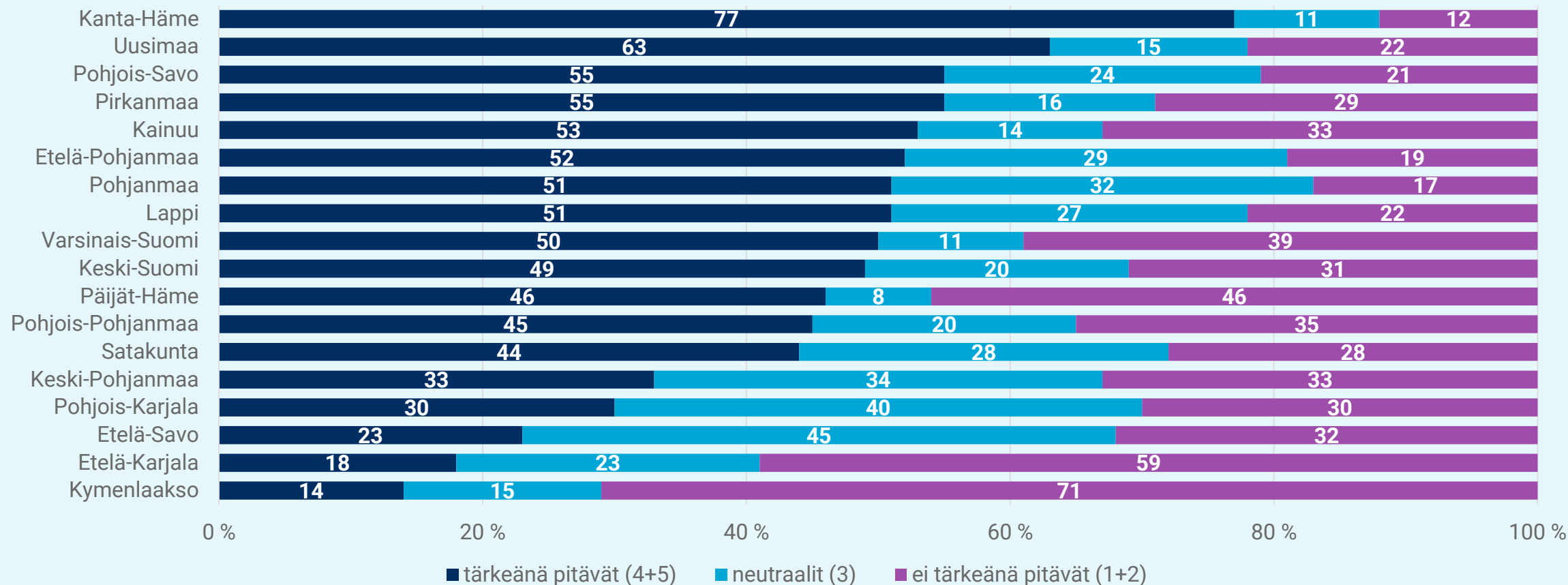
Näkemykset sote-palvelujen järjestämisvastuun maakunnalta kunnalle siirtämisen mahdollistamisen tärkeydestä.

Vastausten %-jakaumat kuntakokoluokittain tarkasteltuna (n=515).

Näkemykset sote-palvelujen järjestämisvastuun maakunnalta kunnalle siirtämisen mahdollistamisen tärkeydestä.

Vastausten %-jakaumat maakunnittain tarkasteltuna (n=528).

Näkemykset sote-palvelujen tuottamisvastuun maakunnalta kunnalle siirtämisen mahdollistamisen tärkeydestä.

Tärkeimpänä pitävät:

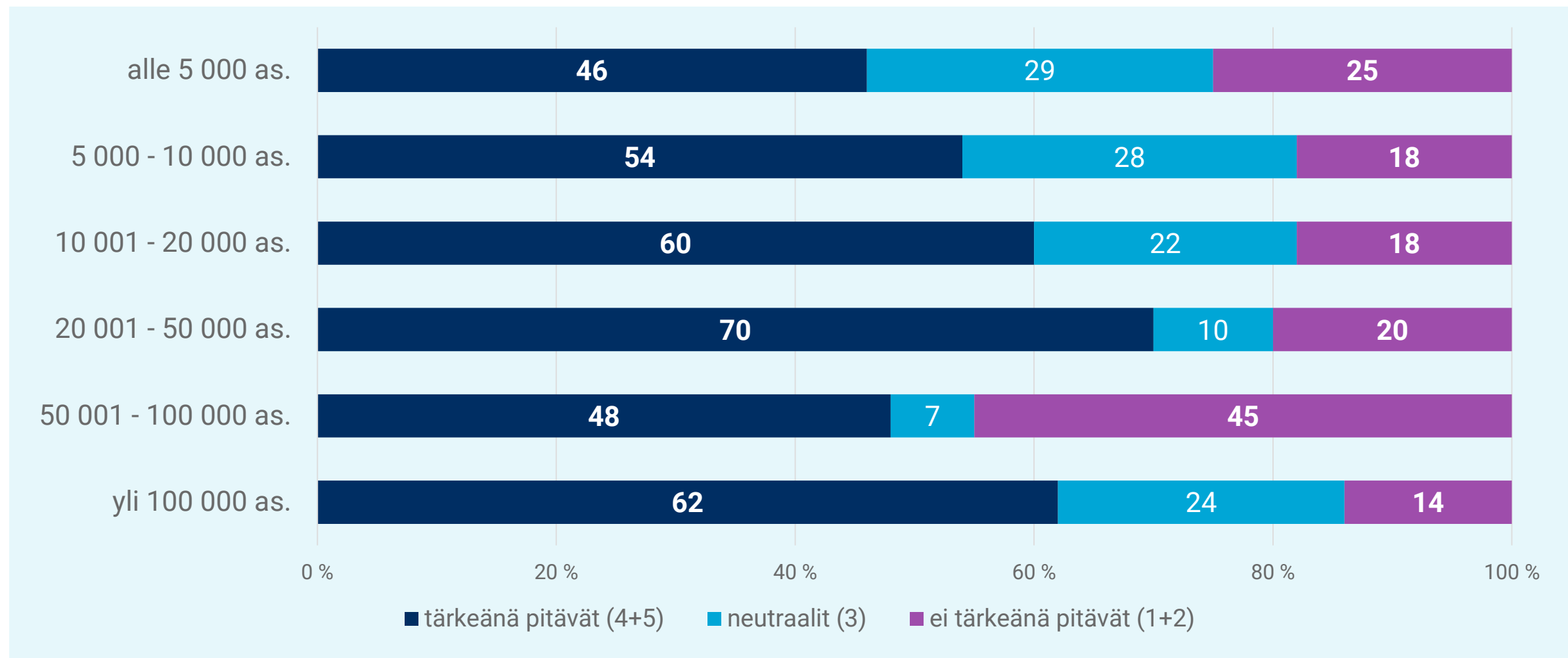
- 20 001 – 50 000 as. kuntia edustavat
- Kanta-Hämeen ja Pohjois-Savon maakuntia edustavat
- Sote-johtajat

Vähiten tärkeinä pitävät:

- Kymenlaakson maakuntaa edustavat
- Alle 5 000 ja 50 001 – 100 000 asukkaan kuntia edustavat
- Kuntajohtajat

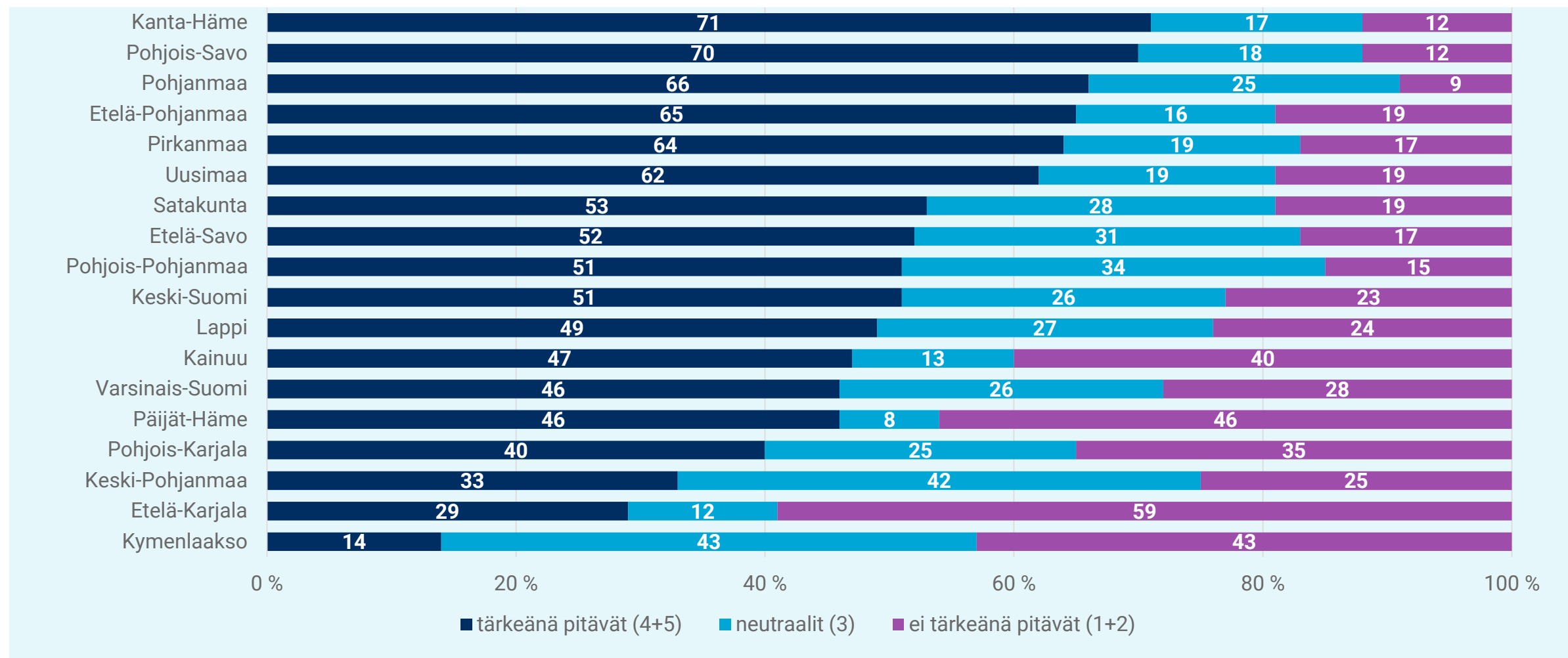
Näkemykset sote-palvelujen tuottamisvastuun maakunnalta kunnalle siirtämisen mahdollistamisen tärkeydestä.

Vastausten %-jakaumat kuntakokoluokittain tarkasteltuna (n=514).

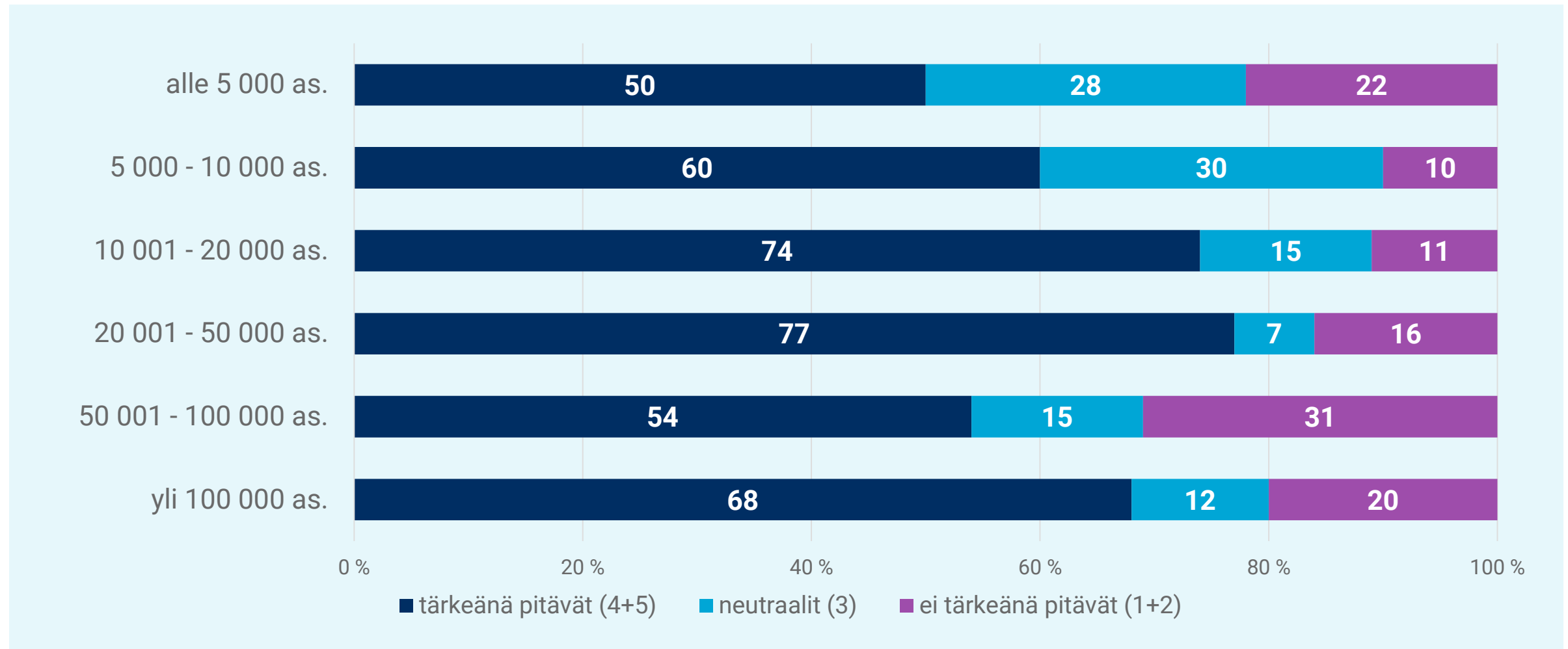
Näkemykset sote-palvelujen tuottamisvastuun maakunnalta kunnalle siirtämisen mahdollistamisen tärkeydestä.

Vastausten %-jakaumat maakunnittain tarkasteltuna (n=527).

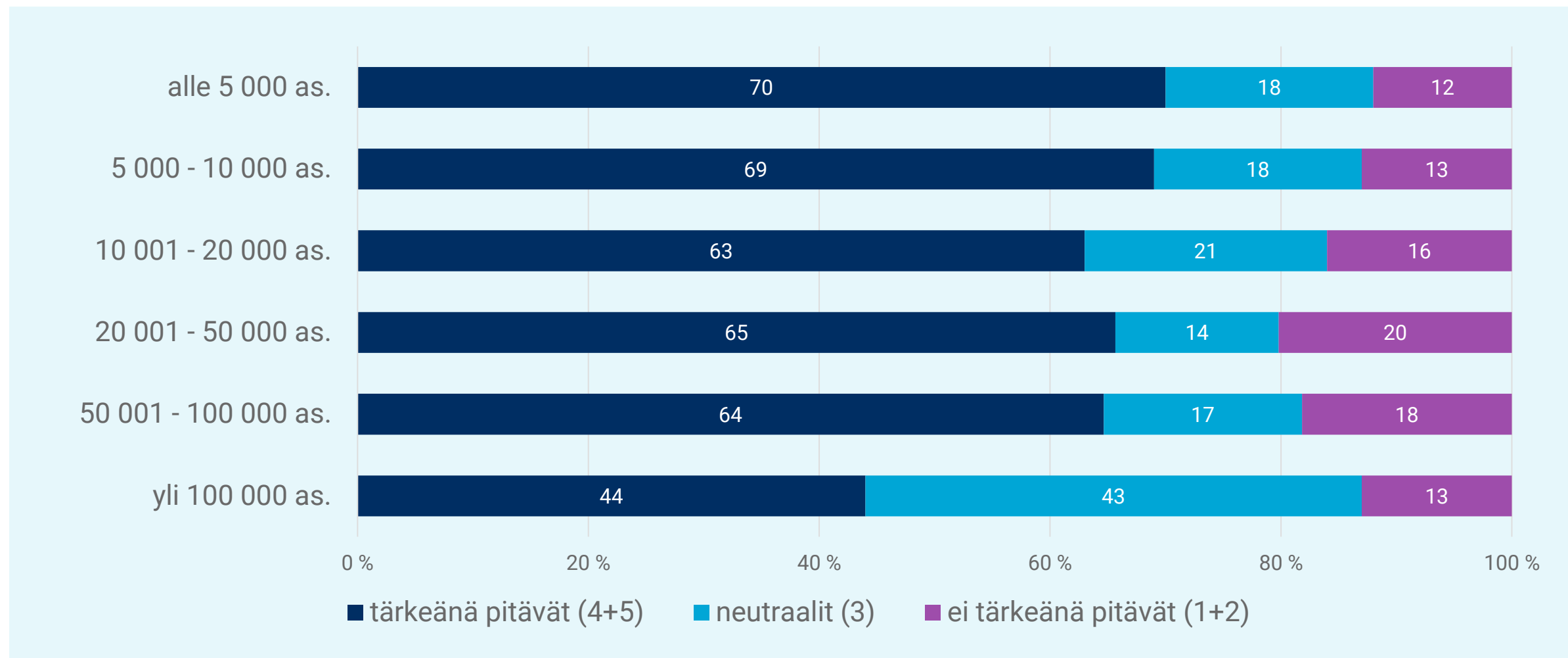
Näkemykset kunnan oikeudesta tuottaa sote-palveluja yleisen toimialan pohjalta.

Vastausten %-jakaumat **kuntakokoluokittain** tarkasteltuna (n=502).

Näkemykset kunnan/kuntien kokonaan tai osittain omistaman yrityksen oikeudesta tuottaa sote-palveluja.

Vastausten %-jakaumat **kuntakokoluokittain** tarkasteltuna (n=510).

"Suomen sosiaalinen ja terveydellinen hyvinvointi on tuotettu kuntien palveluilla. Ei kai tätä aiota unohtaa?"

"Kuntien järjestämis- ja tuottamismahdollisuus OK, ei velvollisuus."

"Keskeinen avoin kysymys ja haaste vastaamiseen on siinä, että rahoitusratkaisu ja mahdolliset kunnille jäävät tehtävät on määrittelemättä. Se ratkaisee sen, miten mielekästä kuntien on olla mukana tehtävien hoidossa."

"Väestöpohjaltaan riittävän suuruisilla kunnilla tulee olla mahdollisuus harkita sekä järjestämis- että tuottamisvastuun säilyttämistä tai jakamista maakunnan kanssa kuitenkin niin, että tässä tapauksessa rahoitus tulee suoraan valtiolta kunnalle."

"Kunnat tuottajina rikkoisi koko sote-uudistuksen perusajatuksen tasalaatuisista palveluista, henkilöstön riittävydestä ja taloudellisesta tehokkuudesta ja synergiaeduista."

"Mikäli järjestämisvastuu siirtyy maakunnille, niin katson, että kunnan tuottamisoikeus on vain kosmeettista hyvittelyä kuntasektorille. Miksi ihmeessä kunta lähtisi hyvin todennäköisesti kapitaatioperusteisella sopimuksella ottamaan liiketaloudellista riskiä tuotannossa?"

"Pienillä kunnilla ei ole "hartijoita" tuottaa sote-palveluja."

Tärkeimpänä pitävät:

- Pohjanmaan maakuntaa edustavat
- Alle 5 000 asukkaan kuntia edustavat
- Valtuustojen puheenjohtajisto

Vähiten tärkeinä pitävät:

- Päijät-Hämeen ja Keski-Pohjanmaan maakuntia edustavat
- 20 001 – 50 000 asukkaan kuntia edustavat
- Kuntajohtajat, sote-johtajat, talousjohtajat

Näkemykset seuraavien, maakuntien rahoitukseen liittyvien asioiden tärkeydestä.

Vastausten %-jakaumat (n=489-502)

Tarvevakioituihin kriteereihin perustuva sote-
rahoitusjärjestelmä

73

19

8

Maakuntaverotuksen käyttöönotto

43

20

37

0 %

20 %

40 %

60 %

80 %

100 %

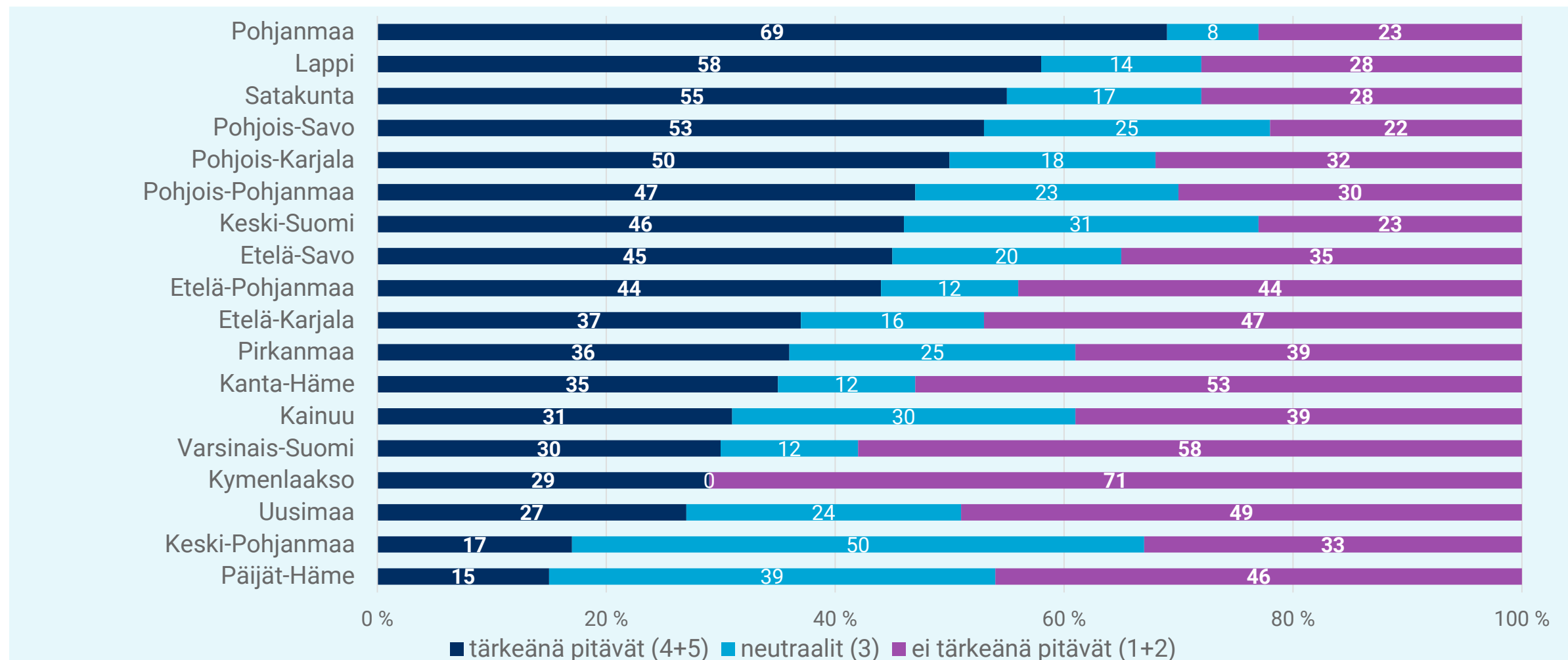
■ tärkeänä pitävät (4+5)

■ neutraalit (3)

■ ei tärkeänä pitävät (1+2)

Näkemykset maakuntaverotuksen käyttöönoton tärkeydestä.

Vastausten %-jakaumat maakunnittain tarkasteltuna (n=502)

"Emme kaipaa Suomen kokoiseen valtakuntaan uutta verotustasoa. Maakuntaverot on täysin typerä ja turha viritelmä, joka johtaa todella monimutkaisiin tulonsiirtojärjestelmiin niin maakunta- kuin kuntatasolla."

"Loppujen lopuksi talouden kannalta on aivan sama asia onko kyse maakuntaverosta tai tulojen siirrosta maakuntien rahoitukseen, koska kunnan käytettävissä oleva budjetti pienenee oleellisesti kummassakin tapauksessa."

"Eri kuntien/kuntayhtymien tehokkaammat toimintamallit eivät tule palkituiksi tässä mallissa. Nykyisin tehokkaasti toimivat kunnat tulevat olemaan häviäviä, jos kunnallisveroprosentteja leikataan maakuntien rahoitukseen."

"Rahoitus valtiolta ja maakuntaverotuksen kautta."

Lähes kolme neljästä (73 %) vastaajasta pitää tarvevakioituihin kriteereihin perustuvaa sote-rahoitusjärjestelmää tärkeänä.

”Maakuntien rahoituksen tulee olla lähtökohtaisesti riittävä, ettei puutteellinen rahoitus johda siihen, että maakunnan eri alueiden asukkaat eriarvoistu, kun palveluita supistetaan tai lakkautetaan.”

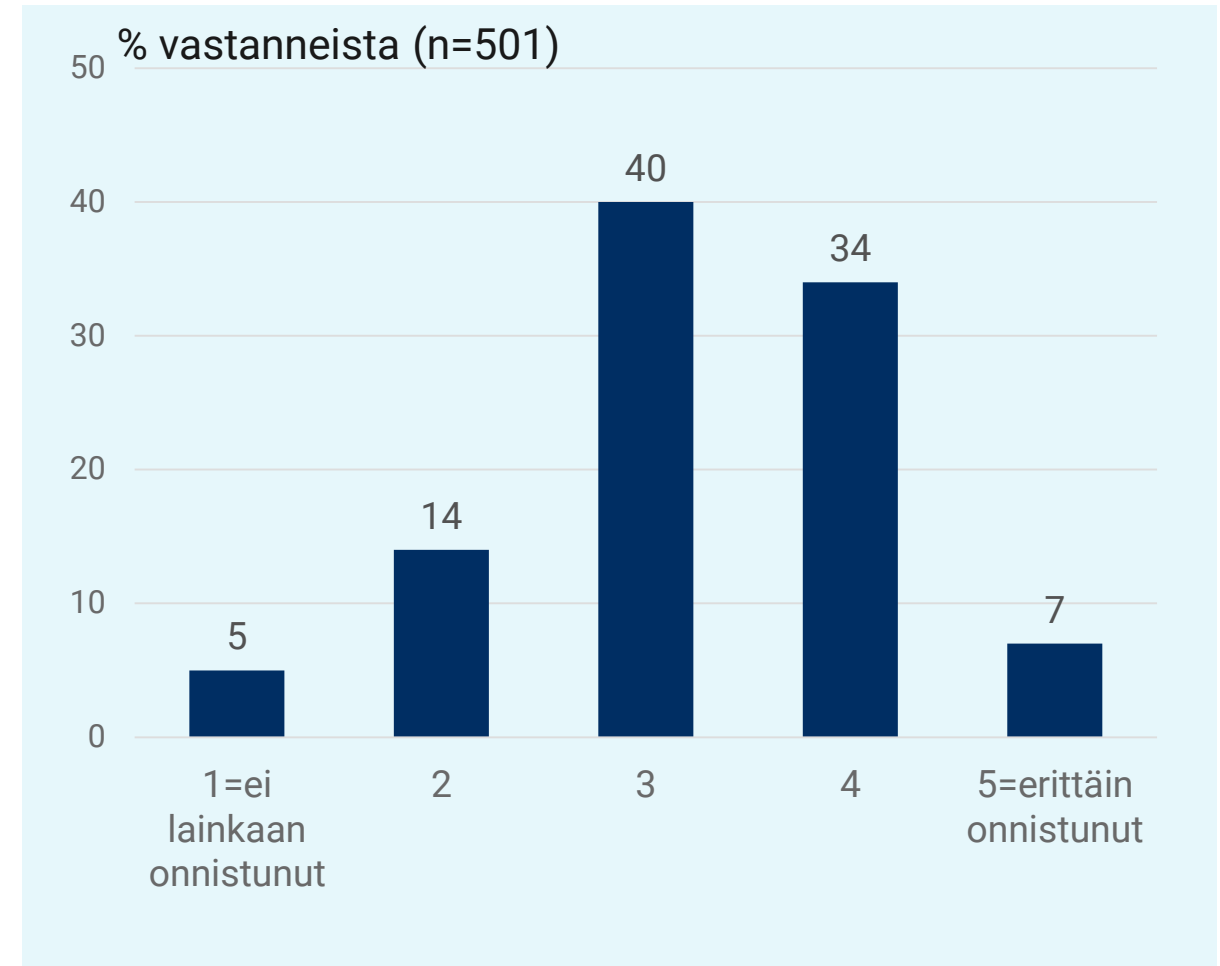
”Tarvevakiointi ei turvaa kuntalaisten tasa-arvoista kohtelua koko maassa. Vakiointiin perustuva rahoitus vähentää rahaa vaikuttavasta toiminnasta. Onnistumisista ei palkita.”

Näkemykset Rinteen hallituksen hallitusohjelman sisältämistä sote-palveluiden rakenneuudistuksen kirjauksista yleensä ottaen

41 % pitää onnistuneena

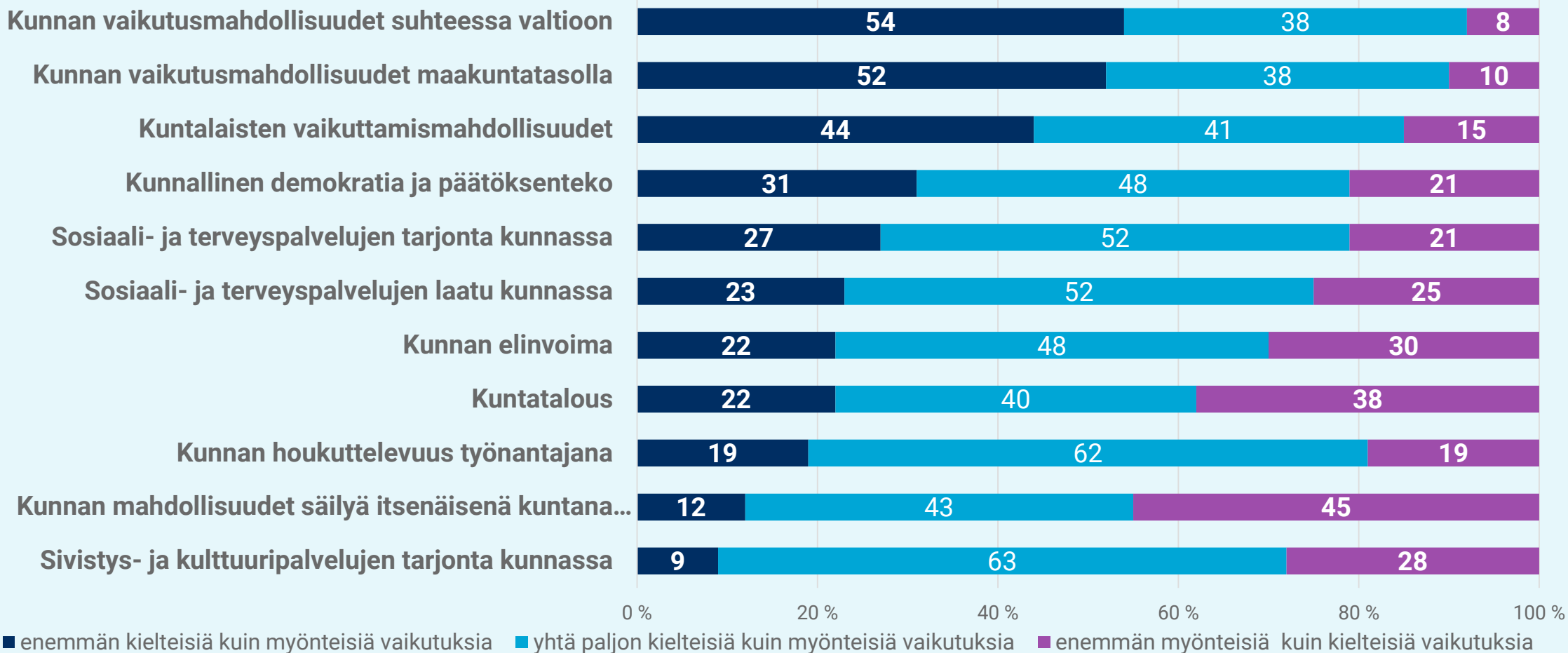
40 % suhtautuu neutraalisti

19 % ei pidä onnistuneena

Mielipiteet Rinteen hallituksen suunnitteleman sote-rakenneuudistuksen vaikutuksista seuraaviin asioihin oman kunnan näkökulmasta.

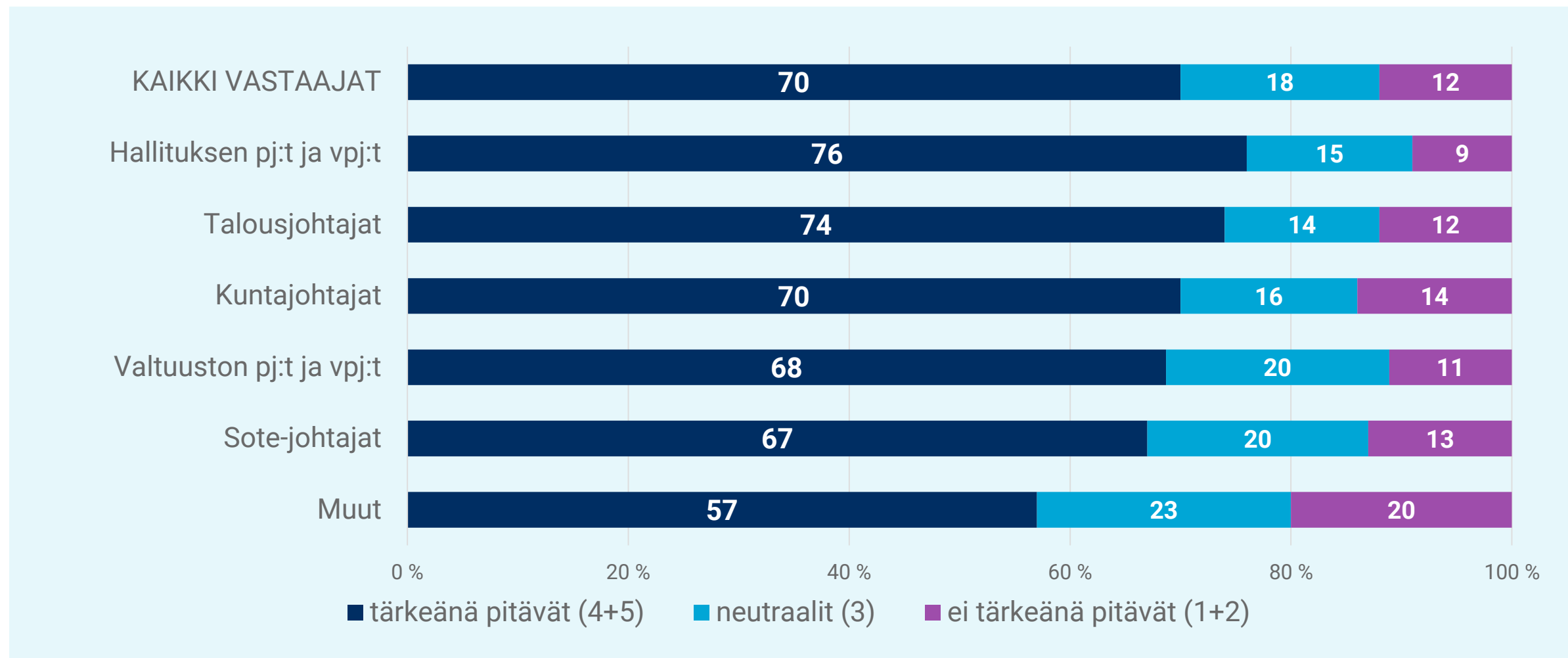
Vastausten %-jakaumat (n=494-521)

Vastaajista 70 % pitää tärkeänä, että kuntien vapaaehtoista etenemistä sote-valmisteluissa tuetaan ennen sote-uudistusta koskevan lainsäädännön hyväksymistä.

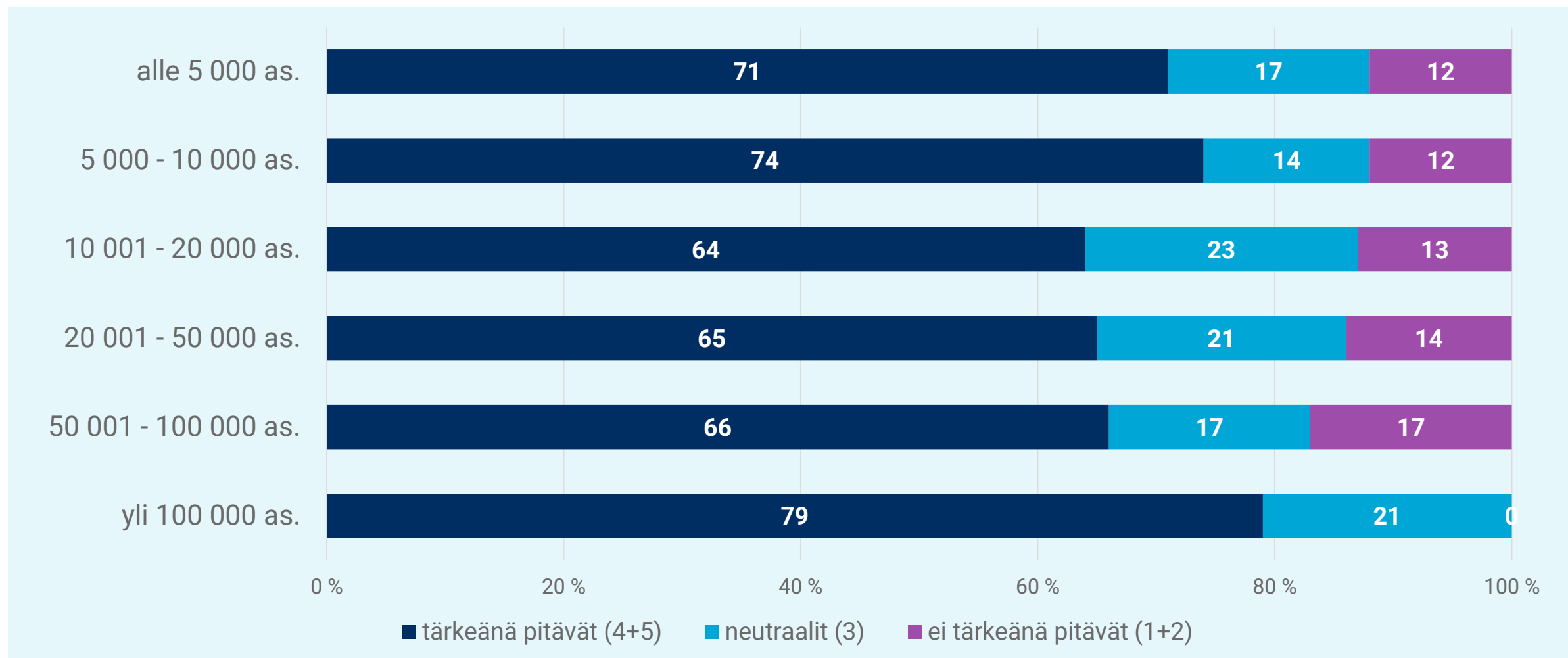
Näkemykset siitä, miten tärkeänä pitää kuntien vapaaehtoisen etenemisen tukemista sote-valmisteluissa ennen sote-uudistusta koskevan lainsäädännön hyväksymistä.

Vastausten %-jakaumat **aseman** mukaan tarkasteltuna (n=534)

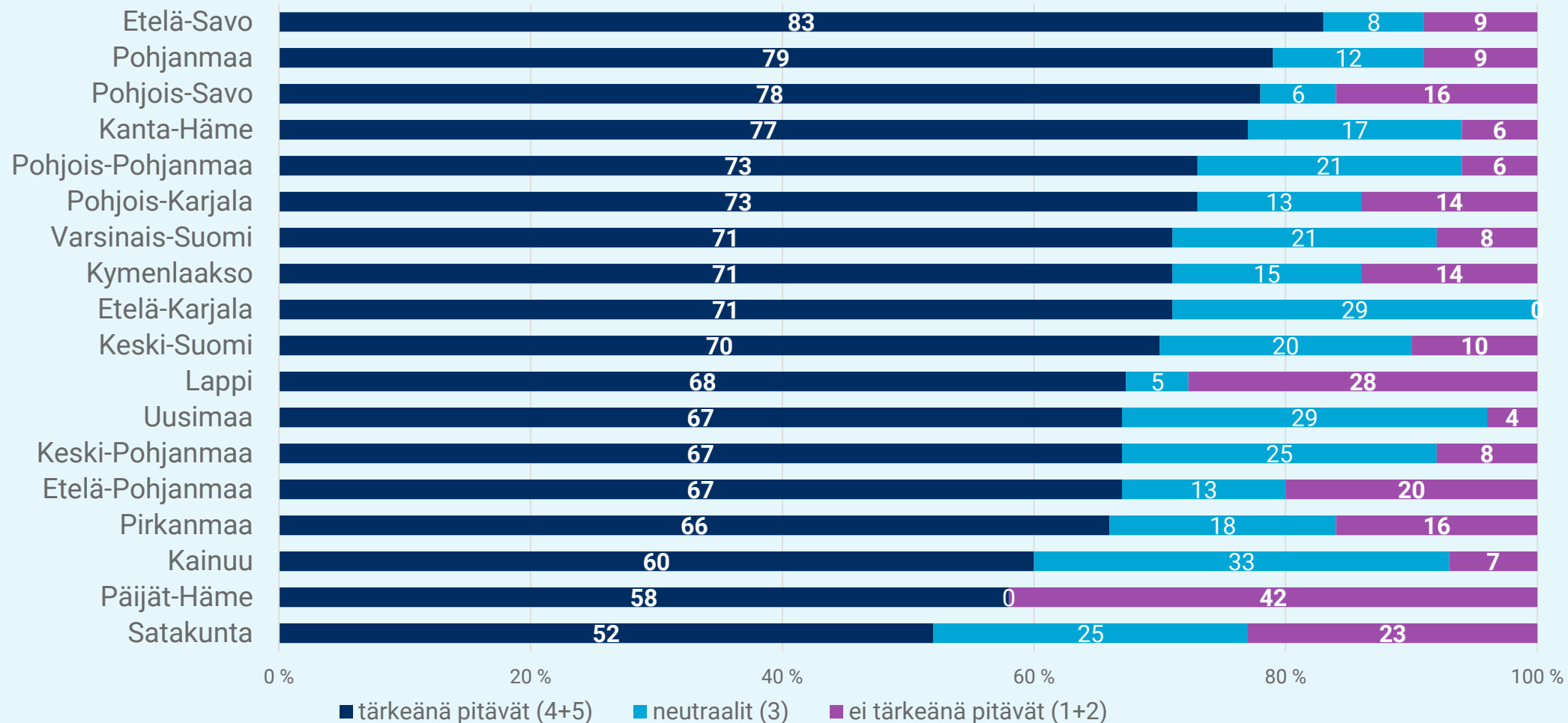
Näkemykset siitä, miten tärkeänä pitää kuntien vapaaehtoisen etenemisen tukemista sote-valmisteluissa ennen sote-uudistusta koskevan lainsäädännön hyväksymistä.

Vastausten %-jakaumat **kuntakokoluokittain** tarkasteltuna (n=522).

Näkemykset siitä, miten tärkeänä pitää kuntien vapaaehtoisen etenemisen tukemista sote-valmisteluissa ennen sote-uudistusta koskevan lainsäädännön hyväksymistä.

Vastausten %-jakaumat maakunnittain tarkasteltuna (n=534)

”Työ on käynnistynyt. Odotetaan hallituksen realistisia linjauksia.”

”Keskustelussa on ollut, että vapaaehtoiseen kuntayhtymäpohjaiseen valmisteluun ei toistaiseksi lähdettäisi, vaan seurataan hallitusohjelman toteutumisen etenemistä. Perusteena mm. rahoituspohja.”

”Ennen toimenpiteisiin ryhtymistä tulee olla voimassa olevat lait.”

”Sote-soppa on niin monesti keitetty pohjaan että ilmeisesti nyt tarkkaillaan mitä tässä vaiheessa sotea on järkevää tehdä jottei jälleen kerran tehdä turhaa työtä joka menee hukkaan.”